

Osteoporoz Sigara ?çme Sa?l?k ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Osteoporoz Sigara ?çme Sa?l?k ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28566>

Özet

Osteoporoz Sigara ıme Sa?l?k ?nan Ölçe?i (OS?S?Ö), bireylerin sigara kullan?m? ile osteoporoz riski aras?ndaki ili?kiye dair sahip olduklar? sa?l?k inançlar?n? ve alg?lar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Kalk?m ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan Türkçe diline uyarlanm??tır. Ölçe?in uyarlama al??mas?, psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlilik) incelemeyi ve Türk kültürüne uygunlu?unu do?rulamay? hedeflemiştir. OS?S?Ö, özellikle sigara kullan?c?lar?n?n osteoporozla ili?kin alg?lanan duyarlı?ık, alg?lanan ciddiyet, engeller, faydalar ve öz-yeterlik gibi temel sa?l?k inanc? bile?enlerini ölçerek koruyucu sa?l?k davran??lar?n? te?vik etmeye yönelik giri?imlere rehberlik etmeyi amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Osteoporoz, Sigara, Sa?l?k ?nan Modeli, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Sa?l?k Davran???, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Aslı Kalk?m, ?erife Da?han, Ay?e U?ur Toraman, Derya Eren

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin sigara kullan?m?n?n osteoporoz geli?imi üzerindeki risklerine dair sahip olduklar? inançlar?, tutumlar? ve alg?lar? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle Sa?l?k ?nan Modeli (S?M) erevesinde, sigara içen veya sigara riski ta??yan popülasyonlarda koruyucu davran??lar? etkileyen bili?sel faktörleri belirlemeye yard?mc? olur.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türk toplumunda sigara içme al??kanlıklar? ve osteoporoz risk alg?s? aras?ndaki ili?kiyi incelemek, böylece halk sa?l??? uzmanlar?n?n ve hem?irelerin bu alandaki e?itim ve müdahale programlar?n? daha etkili bir ?ekilde tasarlamas?na olanak sa?lamak için yap?lm??tır.

Yap?

Osteoporoz Sigara ıme Sa?l?k ?nan Ölçe?i, psikolojide yaygın olarak kullanılan Sa?l?k ?nan Modeli (S?M) temel al?narak yap?landırılm??tır. Bu model, bireylerin bir sa?l?k davran??n? benimseme olasılı??n?n, o hastal??a dair alg?ladıklar? tehdidin ciddiyetine ve duyarlılı??na, önerilen eylemin alg?lanan faydalar?na ve alg?lanan engellerine ba?lı oldu?unu varsayar.

Ölçek, tipik olarak S?M'in alt boyutlar?n? temsil eden faktörlerden olu?ur. Bu alt boyutlar ?unlardır:

Algılanan Duyarlılık (Perceived Susceptibility): Bireyin sigara içmesi nedeniyle osteoporoz geli?tirme riskinin ne kadar yüksek oldu?una dair inanc?.

Algılanan Ciddiyet (Perceived Severity): Osteoporozun sonuçlar?n?n ne kadar ciddi oldu?una dair inanç.

Algılanan Faydalar (Perceived Benefits): Sigaray? b?rakman?n veya risk azalt?c? nlemler alman?n osteoporozdan korunmadaki faydalar?na dair inanç.

Algılanan Engeller (Perceived Barriers): Sigaray? b?rakma veya risk azalt?c? nlemleri uygulama önündeki zorluklara dair inanç.

z-Yeterlik (Self-Efficacy): Bireyin sigaray? b?rakma veya sa?likli? davran??lar? sürdürme yetene?ine olan güveni.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik al??malar?, Kalk?m ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan detayl? bir ?ekilde incelenmi?tir. Yap? geçerli?i, le?in teorik yap?s?na uygunlu?unu test etmek için faktör analizi yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. Bu analizler, orijinal ölçekteki faktör yap?s?n?n Türk rnekleminde de korundu?unu göstermeyi amalam??t?r.

Elde edilen sonuçlar genellikle, le?in Sa?lk ?nan Modeli'nin öngördü? alt boyutlar? ba?arılı? bir ?ekilde lt?n ve böylece yeterli düzeyde yap? geçerli?i sergiledi?ini ortaya koymu?tur. Ayr?ca, içerik geçerli?inin sa?lanmas? amac?yla uzman gr?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin kültürel uygunlu?u kontrol edilmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik al??malar?, le?in tutarlilikk? ve kararlilikk? de?erlendirmeyi içerir. Türkçe uyarlama al??mas?nda i tutarlilik (içsel güvenirlik) genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak hesaplanm??t?r. Yüksek Alpha de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? lme konusunda birbiriyle uyumlu oldu?unu gösterir.

Kalk?m ve arkada?lar? (2018) taraf?ndan yürütülen al??mada, le?in genel i tutarlilik katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (rne?in, .70 üzeri) oldu?u bulunmu?tur. Ayr?ca, le?in kararlilikk? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenirli?i de incelenmi? olabilir, bu da zaman içinde ölçümlerin tutarlilikk? ortaya koyar. Bu bulgular, OS?S?'nn Türk popülasyonunda güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Osteoporoz Sigara ıme Sa?lk ?nan le?i'nin Türkçe versiyonunun yap?s?sal geçerli?ini belirlemek için hem A?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. AFA, le?in faktör say?s?n? ve madde da??ilim?n? ke?fetmeye

yardımcı olurken, DFA ise teorik olarak beklenen faktör yapıları (Sağlık İnanç Modeli bileşenleri) toplanan verilerle ne kadar uyumlu olduğunu test etmiştir.

Faktör analizleri sonucunda, ölçeğin orijinal yapıya benzer, çok boyutlu bir yapıyı koruduğu görülmüştür. Bu, ölçeğin farklı S-M bileşenlerini ayrı ayrı ve geçerli bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır. Faktör yüklerinin yüksek olması ve faktörler arası korelasyonların anlamlı olması, ölçeğin sağlam bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeđi

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Özgün çalışmada belirtilmediği için varsayımsal olarak en yaygın format kullanılmıştır.)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal İngilizce

Popülasyon Grubu: Sigara Kullanıcılar veya Genel Yetkin Popülasyon

Yaş Grubu: Yetkinler (Örnekleme genellikle 18 yaş ve üzeri bireylerden oluşur.)

Popülasyon Detayları: Sigara içme davranış sergileyen ve osteoporoz riskine ilişkin inançları ölçülmek istenen bireyler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçeği. Katılımcılar, her bir maddeye kendi algı ve inanç düzeylerine göre yanıt verirler.

Anahtar Kelimeler

Sağlık İnançlar, Osteoporoz, Sigara Bırakma, Psikometrik, Türk Kültürü, Algılanan Risk, Öz-yeterlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: aslikalkim@gmail.com (Sorumlu Yazar: Aslı Kalkın)

Yazma Adresi: Yazma adresi kaynakta belirtilmemiştir, ancak sorumlu yazar Aslı Kalkın'dır.

zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2018 (Yay?n y?I? esas al?nm??t?r.)

zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Kaynaklar

Kalkim, A., Da?han, ?., Toraman, A. U., & Eren, D. (2018). Psychometric properties of the Turkish version: The Osteoporosis Smoking Health Belief Scale. *Journal of Substance Use*, 1-8. DOI: 10.1080/14659891.2018.1466931

Orijinal makalenin PDF dosyas? buradan indirilebilir: [psychometric-properties-of-the-turkish-version-the-osteoporosis-smoking-health-belief-scale-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/328111111_Psychometric_properties_of_the_Turkish_version_of_the_Osteoporosis_Smoking_Health_Belief_Scale)

Osteoporoz Sigara çme Sa?l?k ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu ölçe?in maddeleri orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.